"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВА КОЛЄКТИВИ

У Вашингтоні розпочала свої наради Міжнародня Торговельна Палата. Це є такі наради, на які цілком певно зверне увагу цілий світ. І то з ріжних причин. В першу чергу тому, що на конґрес „Інтернешенел Чембер оф Комерс" зїхалося яких 1,000 делеґатів з ріжних сторін світа, щоби радити про найпекучіші економічні справи. А що тепер усюди економічна депресія й безробіття, тож не диво, що такими нарадами цікавляться тепер навіть такі, що досі взагалі не займались економічними чи фінансовими питаннями.

Та цілий світ говоритиме про цей конґрес ще й тому, що на нім є репрезентанти світового промислу, торговлі й фінансів. Це зїхалися самі найбільші економічні потентати, промислові й фінансові королі та диктатори, капіталісти в найтіснішім того слова значінню, люди консервативні, самі приклонники теперішньої капіталістичної системи. Це, так би сказати, зібрався капіталістичний колектив.

От і тому цікаво буде послухати, що ті потентати скажуть про теперішню економічну крізу, загальну світову депресію і безробіття. А треба признати, що вже і серед тих консервативних людей підносяться голоси, з яких видно, що й ті потентати здають собі справу з того, що надійшов момент, у якім капіталістична система виставлена на гостру пробу та що тій системі кинено визов з боку комуністичної Москви.

Капіталісти розуміють, що годі буде їм видержати в нормальних обставинах конкуренцію з совітами, які продукують дуже дешево, бо використовують робітника й змушують його працювати за таку ціну, яку назначать большевицькі диктатори. І ось тому, коли капіталістичний світ не схоче піти війною на совіти, буде він змушений протиставити комуністичному колективови колектив капіталістичний, котрий продукував би під одним проводом і одним пляном і міг би управильнити та устійнити продукцію і збут у цей спосіб, що усунув би конкуренційну боротьбу в капіталістичнім світі й уможливив би збут деяких товарів по ще нижчих цінах, ніж їх продають совіти.

Чи і коли до цього прийде, це інша справа. Але одно ясне: що навіть найбільш консервативні капіталісти приходять до переконання, що теперішня економічна кріза вимагає основної ревізії дотеперішньої капіталістичної системи.

„POLISH ATROCITIES IN UKRAINE"
НОВА КНИЖКА ПРО „ПАЦИФІКАЦІЮ", ВИДАНА ОБЄДНАННЯМ

Ославлена „пацифікація" України Польщею оживила серед Українців бажання видавати для світа літературу про положення українського народу під займанщинами. Лишень одна подія викликала була таке живе видавництво серед Українців, а то не менша подія, як повстання самостійної української держави.

Про видавання книжок про „пацифікацію" доношено з усіх усюдів. Досі вже й видано такі книжки по чеськи, німецьки, французьки, литовськи та англійськи. З англійських книжок вийшли такі:

1. **Extirpation of Ukrainians in Poland.** Published by The Central Executive Committee of the Representatives of Ukrainian Refugee Organizations in Czechoslovakia. Prague, 1930. 28 сторін.

2. **Polish Atrocities in the Ukraine.** By V. J. Kushnir, Ph. D. With a preface by Cecil Malone, M. P. 1931. Gerold & Co. Booksellers to the University, Vienna. 72 сторін. Ціна $1.00.

3. **Ukraine — the Sorest Spot of Europe.** By Wasyl Swystun. Published by Ukrainian Information Bureau, Winnipeg, Canada, 1931. 66 сторін. Ціна 75 центів.

4. **Western Ukraine Under Polish Yoke: Polonization, Colonization, "Pacification."** Published by the Ukrainian Review, New York, N. Y., 1931. 84 сторінок. Ціна 25 центів.

Згідно з постановою Пятого Конгресу, дня 23 жовтня 1930, Обєднання Українських Організацій в Америці видало тепер свою книжку під наголовком:

Polish Atrocities in Ukraine. Compiled and Edited by Emil Revyuk, the editor of the "Svoboda", the Ukrainian daily, Jersey City, N. J., 1931. New York. Published by the United Ukrainian Organizations of the United States. 520 сторін. Ціна 2 доляри.

Знаючи про те, що інші орґанізації заповідали видавати свої книжки про „пацифікацію", Обєднання старалося видати таку книжку, щоби вона не була повторенням роботи інших орґанізацій. Інші орґанізації видавали книжки, призначені на масове поширення. Обєднання бачило, що сього роду книжки, хоч корисні й потрібні в своїм обсягу, попавши в руки вчених, політиків і публіцистів, можуть бути трактовані нарівні з подібними видавництвами брехливої польської пропаґанди. Щоби піддержати роботу інших українських видавництв у тому напрямку перед чужими політиками й публіцистами та щоби не дати їм трактувати української пропаґанди на рівні з польськими брехнями, показалася потреба книжки, яка розкрилаб документально брехливість польської пропаґанди.

Власне в справі „пацифікації" Українці вперше мали по своїй стороні цілий ряд чужинців, які засвідчили, що „пацифікація" се була одна масова жорстокість. Уперше свідки були вже зі сторони англійської й американської преси, яка досі ще мало займалася сею справою, та зі сторони ріжних міжнародних організацій. Сих свідків було досить поважне число, і їх зізнання про „пацифікацію" можуть легко забутися, бо їх за якийсь час тяжко буде цитувати, якщо вони не будуть зібрані в одну цілість. З тої причини порадним пляном показалося зібрати в одну цілість всі ті безпосередні спостереження про „пацифікацію", які поробили такі достовірні свідки, як Джан Еліот з „Ню Йорк Гералд Трибюн", Войґт з „Манчестер Ґардіен", Неґлі Фарсон з „Шикаґо Нюз", д-р Дей, Міс Шіпшенкс.

Попри них було ще багато українських свідків, яких спостереження без сумніву заслугують на увагу. Зізнання д-ра Борака з Ню Йорку помістила „Ню Йорк Герольд Трибюк" як достовірні зізнання. Не менше цікаві описи ріжних Українців і не-Українців, що писали про „пацифікацію" в своїх листах до рідні в Америці, бо сі листи писані до родин без думки про те, що вони можуть бути публіковані. Цікаві признання найдено в таких зізнаннях, як єпископа Бучка, та в листі ґалицьких єпископів, яких тяжко посудити про те, щоби їх революційні переконання забарвляли їх спостереження.

Спеціяльний інтерес представляють зізнання жертв „пацифікації", як приміром Юстина Федоришин, американського горожанина, котрий, перебуваючи припадково в часі „пацифікації" в Галичині, де він родився, впав жертвою „пацифікації".

Се перечислення свідків таке поважне, що нічого нам боятися сказати, що Поляки заперечують факти та стараються їх у ріжний спосіб перекручувати. Ми отверто можемо сказати в відповідь на польську пропаґанду, що ми не боїмося нічого, як тільки справа буде як слід розсліджена з усіх боків. Ми можемо навіть зі свого боку показати всю польську пропаґанду, най світ на неї подивиться, якими дорогами вона ходила. Як Поляки спершу пробували заперечувати, що в Галичині є „пацифікація", як вони відтак признавали її існування, але старалися її виправдувати. Як вони заперечували існування „пацифікації", хоч польські ґазети самі про неї доносили. Як польські амбасадори запрошували чужих кореспондентів, щоби прийшли до Галичини подивитися власними очима, що Українці брешуть; а коли сі кореспонденти приїхали, вони їх арештували та відставили за границю. Як польські пропаґандисти називали всіх Українців комуністами, а відтак знова німецькими аґентами, і як вони самі не вміли сих закидів доказати перед власними польськими судами, і як декотрі з них самі з сих закидів сміються. Як польські амбасадори запевняють Американців, що Польща признає Українцям повну свободу вільного розвитку національности, тоді як інші польські пропаґандисти заперечують навіть існування українського народу. Вистарчає всі сі суперечні польські брехні докупи зібрати, щоб доказати всю брехливість польської пропаґанди в повній наготі.

Польський уряд поробив зорганізовані кроки, щоби не дати Українцям протиділати брехливій польській пресі й пропаґанді. В Америці робиться тихі заходи через американсько - польські торговельні палати. В Англії основано спеціяльне бюро преси для боротьби проти „Манчестер Гардіен", найповажнішої ґазети не лишень в Англії, але в цілому світі, за те, що вона важилася писати про Галичину й Українців не з польських „інформацій". В Англії Польщі вдалося добитися в „Таймсі", великій лондонській ґазеті, того, що ся ґазета помістила, немовби як вислід розсліду свого власного кореспондента, польський комунікат. Треба було сю „кореспонденцію" розібрати, представити в подробицях всі її суперечности та показати, як її можна повалити на основі самих польських жерел, себто, як вона не може переконати навіть Поляків, а не то чужих, безсторонних дослідників.

Коли вже самі факти „пацифікації" є доказані такими способами й такими свідками, міг би дехто сказати, що все те йому не вистарчає. Міг би дехто сказати, що його не вдоволяють докази ґазет, подорожних, ні жертв; що доказом можна вважати тільки те, що може переконати суд підчас належитого судового поступовання, в якому важиться проти себе докази й протидокази. Отже треба було показати людям, що мають такі сумніви, як Українці хотіли добитися подібних правних доходжень. Як тільки почалася „пацифікація", митрополит Шептицький, як голова української греко-католицької церкви, та д-р Дмитро Левицький, як голова найбільшої української політичної партії, пробували добитися послухання в центральнім польськім уряді, щоби вистаратися припинення „пацифікації". Вислід сих заходів був такий, що польський уряд зіґнорував заходи сих та інших провідників, одних з них арештував, а проти інших повів через прихильну собі пресу акцію калюмній. „Пацифікація" велася далі серед скаженого реву польської преси, що кричала „пімсти". „Пацифікація" була буцімто відплатою, „реваншом", за безправні вчинки так званого „саботажу"; хоча польський уряд не думав карати Поляків, коли сі звернулися в своїм „реванжі" проти українських інституцій та почали поповняти супроти Українців ріжні бомбові замахи, які спричиняли Українцям богато більші шкоди, ніж „саботажі" справляли Полякам, навіть якщо всі саботажі прийшлосяб зачислити на карб Українцям (проти чого є поважні сумніви).

Як перепали в сей спосіб заходи перед польськими адміністраційними урядами, Українці дали клич збиратися до оборони українського добра й людей перед судами. Отже мало статися те, чого домагалися ті, що підносили деякі сумніви проти українських обжаловань. Колиб справа „пацифікації" прийшла на суд, то й польський суд міг би був розібрати справу докладніше, ніж се розбирає польська адміністраційна влада, а в усякому разі кинути на справу богато нового світла. Але польська влада знала про се та до процесів не допустила. Адвокатів, що принимали позви пошкодованих „пацифікацією" Українців, арештовано й держано безправно в тюрмі. Лікарів, що описували побої, арештовано також. Позви про встановлення шкід відкинено, даючи тим до зрозуміння, що хоча в польській конституції пишеться, що кождому горожанинови Польщі вільно позивати державу й урядника за відшкодовання, Українці сього права не мають.

Відкинені польським урядом та польським судом Українці йдуть до останньої державної інстанції, яка повинна би була дати їм якусь сатисфакцію, якщо Польща є справді західною, демократичною державою, за яку її представляють її аґенти. Та щоби се сталося, на те треба свободи виборів, щоби населення могло вибирати свобідно таких представників, які дають йому ґарантію, що вони будуть заступатись за його інтереси. Та в Польщі є „польські вибори". Сі „польські вибори" звели українську репрезентацію до того, що українські посли не можуть навіть подати самостійного наглого внеску. Лишень при допомозі польської опозиції могли вони поставити звичайний внесок. Щоби парлямент міг дати населенню належиту сатисфакцію, на те треба пошановання парляментарних звичаїв у більшости сойму, пошановання прав людини, прав посла, прав парляменту. Як сі всі права нехтується в Польщі, се треба показати чужинцям, щоби вони бачили, як на долоні, чому польський парлямент не може дати покривдженим ніякої полекші.

Колиж ні одна польська інституція не може дати Українцям можности сатисфакції, тепер уже читач може зрозуміти, чому Українці відносяться зі своїми жалобами до міжнародної інституції, Ліґи Націй. Та ся Ліґа Націй десять літ з верхом мовчала на всі українські жалоби, і якраз ся мовчанка довела Польщу до віри, що вона навіть „пацифікацію" може перевести безкарно. Щоби заставити Ліґу забрати слово, Українці й більше поступові публичні діячі світа підняли протести проти „пацифікації" та зажадали в сій справі виступу Ліґи. Найповажніші заходи під сим оглядом зроблено в Англії, де публична опінія заставила навіть уряд зацікавитися сею справою. Та мимо сього процедура перед Ліґою Націй така, що хоча богато менші кривди Німців на Шлеську порішено частинно на засіданню в січни 1931 р., то українську „пацифікацію" відослано до комітету, який розслідить справу та предложить її аж на засіданню в травні. Тимчасом знова заходять нові події, перед Ліґою назбирується богато нових справ, Поляки роблять ріжні заходи зі свого боку, так, що тепер сумніватися можна вже не лишень у те, чи Ліґа осудить Польщу за Українців, як осудила за Німців, але чи взагалі справа прийде під обради Ліґи. Якщо Ліґа мала бути, після наміру орґанізаторів, міжнародним парляментом, що своїми нарадами й конференціями має вирізнувати непорозуміння між урядами й народами та в сей спосіб запобігати війні, то орґанізація й процедура Ліґи не позволяє її тим стати, і Ліґа замісць полагоджувати кривди, їх тільки закриває, а тимсамим тільки причиняється до заострювання тих конфліктів, які вона мала би розвязувати, а які можуть у своїх консеквенціях довести до війни.

Війна певно не лежить в інтересі світа, і на її небезпеку треба показати світови, а найкращою нагодою до сього являється найгрубший акт масового урядового злочину, яким без сумніву являється „пацифікація" Західної України Польщею.

Отсе є перебіг „арґументу" сеї нової книжки. Два останні уступи сеї книжки трактують про польський сойм і про Ліґу Націй. Як польський парлямент не може винагороджувати шкід, заподіяних населенню під польською владою, се показано звітами з дебат у соймі над внеском про посольську недоторканість, за так звану брест-литовську а-

П. Котович.

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО

(2)

В цей саме час, в час НЕПи (1923-1928 рр.) поширилась всюди на Україні ідея орґанізації селян в професійну „Селянську Спілку", яка мала би боронити клясових інтересів селянства.

Селянство почало клясово самоозначуватись, величезна маса селян, зрівняних поміж собою аграрною революцією, почулися ще більш як за часів революції чимось єдиним, монолітним, і почали виразно домагатись своїх прав. Наперекір всім „науковим" доґмам 85% нації не хотіла миритись з місцем, яке їм „належало" в суспільстві, не хотіли бути „міжклясовим прошарком", „дрібною буржуазією", резервою пролетаріяту чи буржуазії.

Ця величезна більшість, — кляса хліборобів, — владно домагається свого місця, хоче бути субєктом, а не лише обєктом політики і влади. До цього неминуче прийде, незалежно від того, чи встигнуть до того часу „теоретики" „де юре" визнати цю клясу, чи ні.

Наскільки ця селянська спілка є популярною на селі, свідчить той факт, що її оборонцями стають деякі комсомольці і навіть партійці. В селі Нова Воронцовка, на Херсонщині, де я вчителював до весни 1930 року, була група комсомольців за прихильність до Селянської Спілки, при чому була подана іменно ця причина їх вилучення; здебільшого „селянофілів" викидають з партії чи комсомолу під іншими закидами.

Рівночасно з клясовим усвідомленням, на селі ще більш зросла та виявилась національна свідомість. Колись наше селянство, завдяки атрофії чуття національної окремішности, вважало свою мову за мову „мужицьку", гіршу від „панської" — російської; тепер ці часи далеко за нами.

Весною 1926 року на окружному зїзді рад в Одесі, коли представник харківського уряду, Д. Петровський, говорив по російськи, один селянин виступив з гострою критикою харківського уряду, як уряду чужонаціонального, й домагався **безоглядної українізації державного апарату.**

Большевики не знайшли нічого ліпшого як помістити фотографію цього селянина в часописі „Червоний Степ" і коротенький зміст його промови, викинувши, звичайно, його і пади на уряд. Я особисто розмовляв з цим селянином і іншими учасниками того зїзду. Характерно, що після зїзду цей селянин вагався: чи не пристати йому до большевиків?... адже його так гарно приняли в Одесі!... Між іншим, це є характерним покажчиком єзуїтської політики „калача й палки"...

В грудні 1926 р., підчас всесоюзного демографічного перепису, — як розповідали мені учасники цього перепису, — не було випадку, щоби селянин неправильно назвав свою національність.

Розвинута, так би мовити, не тільки статична національна свідомість, але глибоко вкорінилась в душу селянина ідея незалежности України, традиція збройної боротьби. Не тільки Поділля а навіть далекий Донбас живе спогадами минулої боротьби за свою державу.

В Криворіжжу в 1929 році мені довелось бути на селянському весіллі. Підпивші хлопці (жадний з них не був учасником нашої збройної боротьби) запропонували проспівати „Ще не вмерла Україна", але я, не бажаючи „опохмілятись" в льохах ГПУ запропонував „Заповіт". Проспівали „Заповіт", „Не пора" „Ой видно село" і інше. Характерно, що останні дві пісні, не кажучи вже про „Заповіт", настільки популярні, що большевики змушені були їх переробити. Замісць „Москалів" там фіґурують тепер „буржуї", замісць „січових стрільців", — „червоні стрільці", і т. п.

В селянській хаті звиклим гостем, — гостем, а не членом родини, — є україанський часопис. Найбільш розповсюднене „Радянське Село" та окружові селянські газети. Трапляється, що деякі селяни ще передплачують „Крестянскую газету" з Москви, що є мабуть єдиним дисонансом в народній свідомости нашого селянства.

Релігійні й народні звичаї лишились тими самими, що були: й так само хрестять дітей, вінчаються, святять воду на „Йордані", колядують. На Великдень хлопці роблять гойдалки, діти граються крашанками. Святкують Івана Купала, теплого Олексу, святять яблока і мід на Спаса... Весілля відбуваються з традиційними піснями, і т. д.

Народні звичаї, коли й заникають, то мабуть чи не повільніше, ніж перед війною. Значно менше стали селяни постити і найбільш постять ще у Великий піст та дещо в Пилипівку.

Перед вінчанням реґіструються в сільраді, інакше священик не буде вінчати. Рівнож він не сміє хрестити дитину, яка не записана ще в сільраді. Через те, що при записі дають імя дитині, остаточно вивівся звичай, коли мати й батько з нетерпінням чекали кумів від хресту, щоби врешті довідатись, як зветься їх немовля. Імя дитині батьки тепер дають самі, що було колись привілеєм лише „панів".

Зовнішній вигляд села дещо змінився: багато зявилось, інколи на колишніх поміщицьких землях, нових хат, здебільшого бідних, маленьких, біля яких зовсім нема господарських б[...] Копиця соломи, трохи хворосту, інколи хлівець критий бадиллям, ось і все, що біля хати. З „худоби" здебільшого можна бачити одні кури. В старих селянських дворах, — а таксамо в тих, що походять з перших часів НЕПи, будови світять кроквами, розвалюються і вони тепер нікому не потрібні; їх навіть небезпечно ремонтувати, бо це свідчилоб про заможність господаря, що в найліпшому випадку відібється на податках.

А все таки хати лишаються біленькими, чепурненькими, як було й перед большевиками.

Одяг лишився таким, як і був, може за браком мануфактури, в дівчат дещо европеїзувалось (вузькі спідниці); якість мануфактури й міцність фарб нижча всякої критики. Останніх два роки, коли відсутність промислових товарів дійшла до небувалих ще розмірів, купували все, що попало, а вже дома радились, чи пошити з того штани, чи кофту, чи може яку сорочку.

(Конець буде)

Подорожник.

— І ви, пане, не боялися людоїдів?!

— Борони Боже, то такі симпатичні люди. Хотіли навіть задержати мене на обід.

—o—

Учитель: А відкиля знаєш, що земля кругла?

Ученик: Та пан професор самі говорили на попередній лекції!

феру, а передовсім над українським внеском у справі „пацифікації". Для повної ілюстрації книжка наводить український внесок майже в цілості та показує, як над ним велися дебати в комісіях і повних палатах сенату й палати послів.

Як додаток додано до книжки 1) статтю про Західну Україну (поверхню, етнографічні границі, число населення); 2) статтю про земельне питання на Західній Україні; та 3) статтю про кольонізацію Західної України Польщею.

Книжка має мапу, зладжену підприємством Ренд Мекнелом після етнографічної мапи відомого чеського вченого Нідерле.

Книжка вийшла велика. Розглядатися в ній помагає спис розділів та покажчик, „індекс", який зладив гр. В. Семеніна.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПЕРЕКОНУЙМО МОСКВОФІЛІВ ДОБРИМ СЛОВОМ.

Дуже я тим урадувався, що наші Українці з Лемківщини підняли голос. А ще більше тішуся, що знайшлася така Українка - Лемкиня, таки наша жінка з наших лемківських гір, що так мудро написала, що закасала своїм розумованням неодного вченого.

Оте кацапське баламутство є для нас великою перешкодою у нашій просвіті й освідомленню нашого народу. Але треба розуміти, що наші Лемки тому не винуваті. Вони щиро вірять, що поступають чесно, що тим боронять свого народу і своєї віри. Тому нема чого з них насміхатися і називати їх назвою темних кацапів, а таки треба до них зближатися по братерськи. Хай вони рахують себе москвофілами, але вони наші браття. Хай вони заблудивші, але наші. І тому треба підходити до них з поблажливістю.

Замісць виписувати чи вигорювати на кацапів, буде більша користь, коли кождий з нас, котрі з ними сходимося, возьме собі за ціль примусити такого заблудившого перечитати правдиву історію мучеництва України. Бо я знаю від многих, які такою історією понавертали богатьох завзятих москвофілів. От мій товариш написав мені недавно, що він дуже зрадів, бо вже навернув 6 москвофілів. А коби так кождий з нас у своїй місцевости попрацював щиро й по братерськи, то усунули би ми пропасть, яка є сьогодні між Українцями і кацапами. Тому пишу про ту справу, але разом з писанням берімся до практичної роботи.

Берім собі за обовязок навертати на правдиву українську путь заблудивших наших братів.

Г. Волошинович,
Арнолд, Па.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ

І. Б., Лос Енджелес, Кал. — Панщину знесено в Галичині 3-го травня 1848 року. По новому календарі це був тоді день 15. травня і тому бачимо на многих памятниках, які побудовано по наших селах на памятку цеї події, день 15. мая як день знесення панщини. Та тепер день 3. травня старого стилю з 1848 року відповідає дневи 16. травня.

— Марк Твейн пішов раз у гості до письменниці Бічер Стов (авторки „Хатини дядька Томи"), одначе забув взяти ковнірець і краватку. Як вернувся з гостини, жінка його звернула йому увагу на товариські форми. Марк Твейн приняв жінчину увагу зовсім спокійно. Вложив ковнірець і краватку у пуделко та післав це з візитівкою до Бічер Стов.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Свято Шевченка на радіо.

Дня 28 квітня мали ми нагоду почути з радіо-стації WJZ українську програму, влаштовану нашим композитором Павлом Углицьким, а присвячену памяти нашого генія, Тараса Шевченка.

Це було правдиве свято української пісні й музики, бо виставлено твори українського композитора, а слова трох арій до скомпонованої Углицьким опери „Вій" були взяті з творів Шевченка.

З самого початку програми виголосив Mr. A. Bach промову, в якій згадав про п. Углицького як Українця, відомого слухачам радія з многих попередніх виступів, як також про те, що він був професором петербурської консерваторії. Про Шевченка почули ми таке:

Tonight, instead of the usual Echoes of the Opera program consisting of vocal and orchestral excerpts from the operatic repertory, the National Broadcasting Company presents to you a program in commemoration of the anniversary of the great Ukrainian poet, Taras Shevchenko.

Except to his compatriots in this country, Shevchenko's name is almost unknown to the average American. Yet this poet and liberator is one of the finest writers the world has produced — a man whose efforts for the emancipation of his people parallel those of our own Abraham Lincoln.

Shevchenko was born a serf — practically a common slave — in the Government of Kiev, the principal state of that vast territory in Russia known as the Ukraine. This immense expanse of land is comparable to the Southern States of our country. Its people are industrious and intelligent children of the soil,' possessing a history and traditions second to none. For many years — centuries, in fact — they were under the despotic rule of Russia's Czars. The World War changed all that. Today the Ukrainians have their own republic within the Soviet Union, speak and write their own language and are rebuilding the sovereign structure that was the Ukraine of the past into a glorious Ukraine of the future.

Every free nation gives birth to at least one man who in turn becomes the voice of the nation exhorting it to freedom in its day of subjection. Taras Shevchenko was such a man. With his pen this youthful idealist stirred his people as no one stirred them before nor since. He cried out against the yoke which made his nation captive. With a fiery pen that was a veritable sword in his hands he called on the Ukrainians to free themselves from bondage. Today his memory is the dearest possession of the Ukrainian people — his writings the Bible of every patriot.

Another great literary hero of the Ukraine was Nikolai Gogol who can best be described as a combination of our Edgar Allan Poe and Mark Twain. His writings are full of supernatural, of the superstitions of the peasants yet full of whimsical and often racy humor that places them among the equally masterpieces of prose comedy. "Viy" (pronounced "Ve-ee") is a tale of supernatural which has been set to music in operatic form by Conductor Ouglitzky. "Oh How lonesome I feel" is one of the arias sung by Panna, heroine of the opera. The words are by Shevchenko.

Арію „Ой одна я одна, як билиночка в полі" відспівала добре відома артистка Аніта Ловел, сопраністка, котра співає дуже часто зі стації N. B. C.

Пісня та є чудово зоркестрована на симфонічну оркестру, яка складалася тим разом з 30 першорядних музикантів.

Як композитор, п. Углицький являється самостійним і оригінальним. Мельодії й гармонізація просякнуті українським характером, але не є віддалені від всесвітної музики. Музика його це не проста зміна акордів. Надзвичайно гарне й оригінальне його „голосоведення", як і богатство фарб в оркестрованню.

Другою точкою програми була весела пісня пяної бублейниці у виконанні п-ні Ловел. Пісня та зробила дуже миле враження своєю свіжістю і переходом від веселих до сонних тонів. А голос п-ні Ловел гарний, вишколений і милозвучний, як сотворений для радія.

Треба додати, що це співала по українськи Американка й за це її належиться щира подяка, що так гарно вивчила українські слова.

В третій точці віддала оркестра картину сходу сонця. Встає пробуджена від сну природа. Піднімається туман над рікою. Повіяло свіжим вітром. Защебетали птахи по кущах. А на хуторі кувикають поросята, кудкудакають кури і басом ревуть корови. А як піднялося сонечко вгору, оживилась уся природа, співаючи гимн Великому Творцеви.

Оркестрою проводив сам композитор, котрий виявив себе тут великим музиком і артистом.

При кінці відспівав оперовий артист, тенор Олександер Вікінський, пісню „Минають дні, минають ночі". Це знаменита драматична картина душевної розпуки. І артист співак і музик зеднались вкупі, щоби створити зразок музикальної драми, піднімаючися до висот, які характеризують Вагнерівську драму. Додам, що в гармонізації цієї пісні є попри драматичні місця ще й чудові ліричні.

Спів п. Вікінського задоволив нас, слухачів, цілковито, бо спів був художній, голос гарний, а вимова чиста, українська.

Українці з Ню Йорку не чули, на жаль, цілої програми, бо стацію W. J. Z. ужито ще на нюйорські цілі в тім часі, який був призначений на нашу програму. Але в далеких Дітройті й інших містах Стейтів і Канади чули цілу програму.

Додам, що ми могли би мати свої програми кождого тижня. А це залежить багато від нас самих. Треба писати до радіових компаній і вимагати українських програм. Коли хто чув, приміром, отсю програму, хай напише про свої враження до National Broadcasting Company (711 Fifth Avenue, New York City) і вимагає повторення отсеї програми п. Углицького та постійних тижневих програм, зазначуючи, що Українців є чейже більше в Злучених Державах як приміром Росіян, а Росіяни мають свої концерти по радіо по кілька разів тижнево.

Чорноморець.

КЛІВЛЕНД, О.

Комітет Злучених Організацій при роботі.

Не так давно, як засновано в нас Комітет Злучених Організацій міста Клівленду, як уже каждий добачує великі користи з такої обєднаної праці.

З праці Комітету за останні часи згадаємо за влаштований Комітетом концерт в память Шевченка, який випав надзвичайно гарно, бо мав добре складену й виконану програму.

А тепер згадаємо про вшанування великого литовського діяча, професора Біржишки, великого приятеля Українців.

Задля браку часу Українці не влаштували спеціяльного українського вечора, а взяли участь у литовськім принятті. В імени Комітету Злучених Товариств привитав Шановного Гостя голова, Яків Волянський, а далі виголошено з боку Українців дві промови, а то о. Хомицький говорив по англійськи, а проф. Павловський по українськи.

На віче, яке скликали Литовці, прибуло дуже богато Українців.

На самім початку віча відспівав гром. Павловський дві українські пісні, за які нагороджено його рясними оплесками.

Першим бесідником від Українців був о. Л. Левицький, котрий виголосив надзвичайно патріотичну промову, в якій згадував за часи, коли то Українці й Литовці жили в згоді в одній державі як рівні з рівними.

Потім говорили литовські бесідники, а при кінці промовив проф. Біржишка на тему українсько - литовського тісного зближення.

Закінчив отсе віче о. Хомицький, котрий говорив теж від Українців, але по англійськи, взиваючи Литовців і Українців до дальшої спільної боротьби проти спільного ворога.

Наш Комітет продовжує свою народну працю. Саме тепер рішено спровадити книжку про польські звірства й розіслати її в більшім числі до визначних політиків стейту Огайо як і до бібліотек та людей науки.

Робота наша піде ще краще, коли всі організації стануть обовязково членами Комітету й присилатимуть своїх заступників на збори.

Комітет.

— Що? Ви знову в Маямі? Таж щойно тому кілька днів бачив я вас тут із вашою жінкою.

— Так, одначе я знову мусів вернутися до Маямі, бо жінка забула написати відси картку до приятельки, на якій їй дуже залежить. Тому вона поїхала назад, щоби вкинути картку, аби приятелька знала, що ми були в купелях.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

Звіт гол. рекордового секретаря, Івана Каштанюка.

(Продовження).

(8)

На попереднім нашім річнім засіданню було рішено ті справи рушити з місця, а завданням головної канцелярії лишилося поробити вступні кроки до зреалізовання такої ідеї. Виконуючи це рішення з припоручення Екзекутиви, я розіслав до відділів так званий „квестіонар". Тим квестіонарем було намірено зібрати бодай найконечніщі дати, на яких можнаб орієнтуватися, як ті вступні кроки починати. Квестіонар мав зібрати інформації щодо місцевостей, в котрих і на яку скалю організацію пласту і ріжних кружків молодіжи можна зачинати. При тій нагоді намірено було зібрати точніщі дати щодо сиріт і їх потреб.

Показалося, що зібрання таких відомостей це не така легка справа, як би повинна бути. Забрало три місяці часу, заки після напімнень і заохочень зі сторони головної канцелярії розіслані квестіонарі вернулись у вистарчаючім числі.

Відділи, в котрих нема дітей ані старшої молодіжи, звернули квестіонарі скорше, або зовсім нічого не відповіли. В тих відділах, де є діточі департаменти і можність творити з них пластові гуртки або нові відділи старшої молодіжи, потребували справу обдумати й обговорити на мітінгах, заки змогли квестіонар виповнити і до головної канцелярії звернути.

Зібраний у той спосіб матеріял, хоч не повний, може послужити до нашої дальшої, більше річевої дискусії і постанов.

Відчитувати кождий квестіонар з кождого відділу осібно, так як він наспів, забрало би богато часу, а відтак місця в протоколі й органі, тому я обмежуся до сумаричного зіставлення з усього. Згори одначе скажу, що в першій мірі ми довідалися, що хоч нема досить молодого елементу вже зорганізованого, з яким можна би на більшу скалю намірену організаційну роботу сейчас зачинати, то від приготовань не треба відступати, бо між членами та взагалі по наших громадах знаходиться богато дітвори, з якою, приєднавши її попередно до організації, скорше чи пізніше треба буде доцільно організаційну роботу повести.

На тій підставі, не чекаючи кінцевого висліду квестіонара, екзекутивний комітет доручив мені перевести тримісячну кампанію приєднування дітей до молодечого департаменту У. Н. Союза, яка увінчалася прибутком 708 дітей до організації. Всі вони не могли бути вчислені до мого річного звіту, бо 366 з них були приняті при кінці кампанії, то є в третім місяці, яким був січень 1931 р., і належать уже до слідуючого річного звіту.

Таксамо, як це вже згадав у своїм звіті наш шановний головний предсідатель, д. М. Мурашко, з припоручення минулих зборів для заохочення, зглядно для влекшення вступу молодіжи до повнолітних членів, звільнено її аж до кінця 24-го року життя від оплати за орган. Ухвала нашого минулого засідання не постановляла того ясно, а лиш як директиву для екзекутиви, накладаючи на неї обовязок засягнути опінії асекураційних знавців і опінії правної, тай перевести це, „наскільки окажеться можливим". Колиж отже показалося, що старий рід обезпечення не є будучности, бо скорше чи пізніше мусить підчинитися реформі, як це я подаю з початку сього звіту, і заходить потреба більшого поширення нових родів, то відповідно цій опінії, тай для влекшення вступу молодіжи знесено оплату за орган в нових родах обезпечення. Справа була проголошена в протоколі з засідання екзекутиви і моїм обовязком було це перевести в життє.

З уваги, що тою ухвалою зістала обнята і та молодіж, яка вже в організації була, треба було з нею заключити умову щодо тої знижки на означений речинець тай посилку органу здержати, змінюючи відповідно висоту вкладок. Відтак треба було завести нову систему, по якій муситься вести точну евіденцію такої нової категорії членів. Підставою всеї процедури є умова, яку робиться відповідним формулярем в двох примірниках, з котрих один остається у члена як залучник до грамоти, а другий як документ в руках організації, то є відповідно зарекордований і захований у головній канцелярії.

Наслідки цього кроку супроти молодіжи вже можна завважати, бо від того часу дійсно молодіж приступає переважно до нових родів, кориснійших для обезпечених і для організації.

При всій роботі з приводу цього звільнення мені приходилося зробити значно богато переписки в тій справі з інтересованими і відділовими урядниками, при чім не обійшлося без витрати часу й енергії на аргументацію з тими, що бажали це звільнення розтягнути малощо не на всіх членів. Наперед піднеслися голоси протесту тих, що не мають скінчених 24 роки, але в старім роді обезпечення. Сі голоси зайдуть напевно і на слідуючу конвенцію, якщо до того часу не вспіємо переконати всього загалу членів, що в старім роді не може бути місця в ніякі влекшення вступу, але треба всім перейти до нових родів і точний плян такого переходу заздалегідь приготовити та до одобрення предложити. Знижка від оплати за орган вийшла також з того, щоби влекшити оплату вкладок родичам, котрі платять за своїх синів, бо, мовляв, двох чисел „Свободи" не потрібно і затяжко оплачувати. Однак з хвилею звільнення синів вони самі домагаються звільнення і батьків, бо, мовляв, це вони помагають батькам вкладки оплачувати і це для них тягар за газету платити. І такий аргумент час від часу буде повторятись, але щоби його заспокоїти, то прийшлосяб зовсім орган скасувати, а це вже зовсім не можливо доти, доки той орган являєтся майже одиноким засобом виміни думок і лучности між членами і головною управою, і доки не буде принята інша система, при якій без власного органу можна би такій організації обійтися.

Квестіонар, як я вже попередно згадував, приніс нам дуже цікавий матеріял, на підставі якого можна, й конче потрібно, перевести ширшу дискусію. На жаль, тому, що на 398 відділів тільки 286 звернули той квестіонар, сяк-так виповнений, а 112, або майже одна трета часть, квестіонарів не звернули або потрібних відповідей не дали, то на зібраній статистиці вповні полягати не можна. Треба рахуватися з можливістю повторювання чисел у випадках, де в одній місцевости є більше відділів, а також з можливістю, що між бракуючими відділами є й такі, котрі могли би зібрані числа побільшити, якби були відповіди надіслали. Супроти того, що є „плюс і мінус", то можна припускати, що зібраний матеріял є дуже приблизно вірний.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Спис жертв, переславих через

Обєднання в лютім 1931 року).

Амгерст, Масс. Й. Затирка. Коляда на Рідну Школу 26.25

Амстердам, Н. Й. Т. Сюрко. Коляда на Рідну Школу $42.75. На потерпівших від Ляхів $2.00. Збірка на вічу на боротьбу $30.16. Разом 74.91

Арнольд, Па. І. Федан: Жертва на Рідну Школу $10, на визвольну боротьбу $10, інвалідам $5, Просвіті $5. Разом 30.00

Асторія, Л. Ай. Марія Ґалан. Коляда на Рідну Школу й на інвалідів 93.00

Бабилон, Л. Ай. Збірка на паналиді на Рідний Край 14.55

Бейон, Н. Дж. А. Басараб: збірка на Рідну Школу $11, на визвольну боротьбу $10. Анна Липа, щедрівка на медичний фонд $79. В. Мельник: коляда: на Рідну Школу $26.50, на визвольну боротьбу $10, на політ. вязнів $5, на лікар. допомогу $10. ....151.50

Бирмингтон, О. Жертва на Р. Край 5.00

Бостон, Масс. М. Давискиба. Збірка Православної Церкви на інвалідів 75.00

Бофало, Н. Й. І. Швець. Жертва на потерпівших 8.00

Бруклин, Н. Й. С. Заблоцький. Збірка на Рідну Школу $103.25, на визвольну боротьбу $150. В. Савіцький. Хор Укр. Молоді з власної каси на Р. Школу $25. 278.25

Вест Аліс, Вис. Т. Барсук. Збірка на Рідну Школу 18.50

Вілінг, В. Ва. М. Дуткевич на Рідну Школу 27.20

Вилмердинг, Па. Й. Боришкевич. Коляда Тов. Боян при укр. церкві на Рідну Школу 30.00

Водервліт, Н. Й. Українсько-Американський Горож. Клюб на Рідну Школу 25.00

Вудбайн, Н. Дж. М. Кузан. Збірка на Рідну Школу 4.00

Вунсокет, Р. Ай. М. Скибінський. Збірка на визвольну боротьбу і Рідну Школу 100.00

Гамтрамк, Миш. Д. Рубаха. Коляда на визв. боротьбу $78.25, інвалідам $3, Рідній Школі $2, політ. вязням $1. Разом 84.25

Гарвей, Ілл. І. Миленький. На визвольну боротьбу 22.75

Гартфорд, Конн. П. Курко. Збірка на інвалідів У. А. 81.35

Гейзлетон, Па. М. Процик. Збірка в церкві на визвольну боротьбу і Рідну Школу (порівно) 15.00

Глестонбурі, Конн. П. Соляр. Збірка на визвольну боротьбу...14.00

Джемейка, Н. Й. М. Костишин. Коляда на Рідну Школу $20, на визвольну боротьбу $23. Разом 43.00

Джерзи Сіті, Н. Дж. В. Кушнір від Чорноморської Січи на інвалідів і політичних вязнів $99.18. М. Пігура, народний податок Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, і вкладка „Просвіті" $23. С. Гладкий, коляда хору ім. Лисенка на Рідну Школу $100. 222.18

Денбурн, Конн. М. Лукашевич. Збірка членів 381 відділу У. Н. Союза на Рідну Школу 11.50

Елизабет, Н. Дж. Г. Кардаш. Збірка на визв. боротьбу $10. П. Остапчук. Збірка на політичних вязнів $10.25. П. Остапчук. Жертва п. Москаля на медичний фонд (раніше пропущена в оголошенню) $2. Разом 22.25

Елмайра, Н. Й. П. Гречаник. Збірка Українсько-Американського Ситизенського Клюбу на Рідну Школу 45.50

Ізелин, Н. Дж. М. Воляцький. Коляда на Рідну Школу й на визвольну боротьбу (порівно) 16.80

Істон, Па. М. Підгайний. Коляда на Рідну Школу 36.83

Іст Ст. Луіс, Ілл. Ф. Данько. Збірка Бр. св. Арх. Михаїла на медичну допомогу 22.20

Йонгставн, О. п. Іляшевич. Збірка на Рідну Школу $21.75. Ю. Пуптас. Жертва на Рідну Школу $10. Разом 31.75

Карнегі, Па. о. д-р Й. Жук. Збірка на Рідну Школу $50, на визвольну боротьбу $50, на сироти $25. Разом 125.00

Кембел, О. Д. Стецьків. Коляда на Рідну Школу $20, на потерпівших від терору Ляхів $6, на інвалідів $5. Разом 31.00

Кантон, О. Е. Скубяк. Збірка І. Процa, М. Цилина і М. Геля на інвалідів $8.25, на політичних вязнів $8. Разом 16.25

Клівленд, О. В. Савка. Коляда Бр. св. Василія Великого на визвольну боротьбу $40, на Рідну Школу $24. Разом $64. Д. Шмагала. Коляда Січи ім. Дм. Вітовського на Рідну Школу $75, на визвольну боротьбу $75, на інвалідів $25, на політ. вязнів $25. Разом $200. Д. і Олена Кульчицькі дар на Рідну Школу $50. Я. Волянський. Збірка Стрілецького Гуртка на Рідну Школу $100, на визвольну боротьбу $50, на інвалідів $25, політ. вязням $25, пані Головінській $15. Разом $215. О. Грибівський. Збірка в церковній галі укр. гр.-кат. церкви на вічу на визвольну боротьбу $165.28. І. Попович. Від Стрілецького Гуртка ч. 8 на визвольну боротьбу $12.25. Разом з Клівленд, О. 706.53

Когус, Н. Й. Д. Зальопаний. Збірка на визв. боротьбу $91.44, на Рідну Школу $58.90, на Просвіту $17, на медичну допомогу $25, передплата на „Нову Хату" $3. Н. Н. Збірка на хрестинах на визвольну боротьбу $10. ....205.34

Лейтроб, Па. А. Скубяк. Коляда на Рідну Школу 12.00

Лорейн, О. о. М. Левицький. Жертва сербського священика на визвольну боротьбу $5. Д. Колачко. Збірка на Рідну Школу $10, на Січову Пресу $5.25. ....20.25

Манчестер, Н. Г. Збірка на Рідну Школу $10, на визвольну боротьбу $7.98. ....17.98

Медісон, Ілл. М. Добромильський. Коляда на Рідну Школу 10.00

Мілвіл, Н. Дж. Г. Замойський. Збірка на Рідну Школу 14.15

Міннеаполис, Мінн. М. Ґрубрин. Коляда на Р. Школу $44.75. А. Канюк. Коляда на Рідну Школу $20 ....64.75

Нантикок, Па. М. Вовк. Коляда церкви св. Миколая на Р. Ш. $36.50. І. Велгош. Збірка на визвольну боротьбу $25.00. ....61.50

Нортгемптон, Па. Л. Демчук. Коляда й пожертва з каси Тов. св. Ольги на інвалідів $25, на ліки для жертв $25, на Р. Ш. $25. Л. Демчук. Допомога Т-ва Укр. Січових Стрільців на ліки $10, матеріяльно потерпівшим $10, на визвольну боротьбу $5. П. Ленчук. Збірка на політичних вязнів $21.25. Разом 121.25

Нортумберленд, Па. А. Возьний. Жертва Бр. св. Михаїла з каси $25 і збірка серед членів на Рідну Школу $10, на інвалідів $10, на визв. боротьбу $23.75. ..43.75

Ню Александрія, Па. Т. Шеляк. Збірка в церкві й коляда: на Рідну Школу $5, на визвольну боротьбу $5, на медичну допомогу $3. ....13.00

Нюарк, Н. Дж. Я. Ґураль. Жертва бр. св. Петра й Павла на Рідний Край $12. п. Кузьма. Коляда на Рідний Край $128.50. ....140.50

Ню Йорк, Н. Й. Д-р А. Борак. Від Центрального Комітету Народних Організацій зі свята злуки на Рідну Школу $47.50. І. Ровинський. Збірка Тов. Запорожська Січ на медичну допомогу $66.50. С. Жугайло. Збірка української школи на 106 вул. на Рідну Школу $12, на потерпівших $50. М. Близнак. Збірка в Православній церкві на визвольну боротьбу $12. М. Гайворонський. Від Тов. Зєднаних Хорів на Дрогобицький Боян $15. П. Дубас. З протестаційного віча на визвольну боротьбу $630. п. Свистун. Збірка на потерпівших $50, на Рідну Школу $12. Юлія Марущаківна. Від Нюйорської Жіночої Громади на діточу захоронку у Львові $15, на політичних вязнів $10. О. Кобилянський. Збірка Тов. Жеребецька Любов на медичну допомогу $27. Разом з Ню Йорку 947.00

Ормрод, Па. І. Мелета. Збірка на Рідну Школу $5, на визв. боротьбу $5.50. ....10.50

Палмертон, Па. П. Сеньків. Коляда на Рідну Школу $10, на визвольну боротьбу $10, на інвалідів $5. ....25.00

Перт Амбой, Н. Дж. Г. Маслій. Коляда на Рідну Школу 50.00

Плейнс, Па. Т. Шипула. Збірка членів читальні Просвіти ім. Т. Шевченка на визвольну боротьбу 10.00

Правиденс, Р. Ай. Катер. Болюх. Щедрівка на Рідну Школу $30. С. Савка. Коляка на визв. боротьбу $53.20. ....83.20

Ривергед, Л. Ай. М. Худяк. Коляда на Рідну Школу ....46.00 Крім того 30 купонів на %% Земельного Банку.

Рутленд, Вт. І. Кінах. Жертва на „Просвіту" $4, на Рідну Школу $3, на визв. боротьбу $3. ....10.00

Савт Плейнфілд, Н. Дж. С. Цап. Коляда на Рідну Школу 6.63

Сейр, Па. В. Бабій. Від Тов. Вільні Козаки на визвольну боротьбу 14.50

Сиракюз, Н. Й. Г. Туркевич. Збірка на визвольну боротьбу $65, на Рідну Школу $35, на інвалідів $10. ....110.00

Сковей, Монтана. А. Тимофійчук. Збірка на інвалідів 13.00

Скрентон, Па. Коляда Комітету Укр. Народ. Церкви на Рідну Школу $25, на інвалідів $25, на політичних вязнів $52. ....102.00

Стемфорд, Конн. М. Когут. Коляда на Рідну Школу 64.25

Сундерленд, Масс. Т. Тимкевич. Жертва від себе й жінки на Просвіту $2, на Рідну Школу $4, на визвольну боротьбу $4. ....10.00

Толідо, О. І. Кульматицький. Коляда на Рідну Школу 13.00

Трой, Н. Й. о. І. Гундяк. Коляда Правосл. Громади на Рідну Школу 76.30

Фініксвіл, Па. Д. Ґрабовський. Збірка на боротьбу $7.90. П. Кріль. Коляда на боротьбу $24. ....31.90

Филаделфія, Па. П. Штогрин. Жертва на Рідну Школу й визвольну боротьбу $5. Н. Кобильник. Решта з Листопадового Свята на визв. боротьбу $26.46. ....31.46

Фреквил, Па. В. Загибайло. Збірка на визвольну боротьбу ..85.73

Фултон, Н. Й. М. Співак. Жертва на визвольну боротьбу 3.00

Шамокин, Па. А. Дроздяк. Збірка й жертва парохії на Рідну Школу $50, на дім інвалідів $50, на поміч інвалідам $25, на визв. боротьбу $25, на „Просвіту" $20, політичним вязням $10, жертвам „пацифікації" $16.88. 196.88

Шікаго, Ілл. І. Побуцький. Збірка Стрілецького Гуртка ч. 6 на визв. боротьбу $200. Д-р Г. Скеґар. Збірка на визвольну боротьбу $225. Ю. Небор. Членські вкладки до „Просвіти" $11. ....436.00

Всього в лютім вплинуло до „Обєднання" на допомогу Рідному Краєви $5,594.89.

ІГРИ МЯЧЕМ І ТАНЦІ У СТАРИНУ.

Діти безсумніву найліпше бавляться мячем. Гра мячем є прастара. Старинні Греки звали її сфайрістіка. Для них ця гра була важною гімнастичною вправою. Здається, в початках при грі мячем співали й танцювали. В пятнацятому столітті для гри мячем почали ставити спеціяльні будинки задля охорони перед непогодою.

Ті, що грали в мяч, рівночасно й танцювали. Мяч, кинений одним танцюристом, ловив другий танцюрист. Такі танці знали вже старинні Єгиптяни. В старинних єгипетських гробницях заховалися малюнки, що зображують такий танець із мячем. Також Індійці знали такі танці, що в них звалися чурнапада і джітамарґа. Ті танці танцювали найгарніші дівчата в честь богині Ляксимі. А що такі танці знають і примітивні народи, то на це є доказом племя південно-американських Індіян Юкі.

Чужинець приїхав над море купатися.

— Чи тут може є крокодилі? Може тут небезпечно? — питається він нґра.

— Меса, тут безпечно купатися! Тут нема ніодного крокодиля!

— Відкіля це знаєш?

— Крокодилі дуже хитра штука! Всі повтікали перед акулами! (риби-людоїди).

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 травня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів явитись на збори, вирівнати свої вкладки і 2 долари для лікаря, котрі кождий член зголосився зложити. — Тимко Кальмук, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 239, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 10 травня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали звичайній. Проситься усіх членів прибути, бо є дуже важні справи до полагодження, як рівнож довідаєтеся про дуже цікаву справу. Пригадується довгуючим членам, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — Н. Павлишин, предс.; Ілія Сухий, кас.; Я. Вілик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 травня, в годині 12.30 вполудне, в церковній гали при Кайнерз ул. Проситься всіх членів прибути, бо є дуже важні справи до рішення, котрих уряд сам не може вирішувати. Пригадується тим членам, котрі є байдужні з своїми вкладками, що за них більше вкладок не будеться висилати, як також і за діти. — Никола Романів, предс.; Петро Кізел, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 10-го травня, в годині 3-тій пополудни, в гали де звичайно. Проситься членів явитись на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі мають заплатити свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членкиць без оплати вступного, тому старайтесь привести з собою нових членкиць. — Анастазія Грицак, предс.; Марія Ходак, секр.; Анастазія Озеріє, кас.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 10 травня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що звичайні збори відбудуться 9-го травня, в годині 7.30 ввечір, в Укр. Нар. Гали при Розел і Генрі ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, аби не чекати до пізного часу. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Є важні справи до вирішення. — Теодор Федунек, гол.; Андрій Андріїців, кас.; Вас. Моссора, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, буде мати свої місячні збори в неділю, 10 травня, зараз по Сл. ожій, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані на другий місяць. Проситься всіх членів вписувати свої діти і жінки до Союза. Нехай не браkне в нас жадного члена, котрого ціла родина не належалаб до Союза. Не забуваймо, що на річних зборах ухвалено цей рік присвятити організованню дітей до Союза. Орґанізуймо молодіж до Союза, бо в ній лежить наша будучність. — М. Барабаш, предс.; Семен Кочій, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 травня, в часі й місци як звичайно. Обовязком є кождого член явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. — Іван Кульматицький, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруччя, від. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 травня, в годині 2.30 пополудни, від ч. 618 Вест Лаккавана. — Е. Грещук, писар.

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє всіх членів, котрі довгують до каси відділу, що мусять вирівнати всі свої довги до 10 травня. Котрий член не вирівнає свого довгу, буде суспендований. Члени, котрі заплатять половину свого довгу і будуть далі проволікати, вразі слабости не дістануть жадної запомоги через оден рік. Складені гроші до товариської каси будуть відтепер уживані тільки на хорих запомоги для тих членів, котрі платять свої вкладки кожного місяця. З братської каси не будеться платити вкладок за членів до У. Н. Союза. Кождий член має платити свої вкладки кождого місяця в другу неділю по першім, в гали, бо секретар не буде принимати вкладок в иньший час. — Михайло Фух, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться в неділю, 10 травня, в годині 5-тій ввечір, в домі Укр. Громади, 23 і Бравн ул. Ще раз пригадується довгуючим, що будуть суспендовані, коли не заплатять своїх залеглостий. — О. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; Туркот, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 9-го травня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься членів явитись на мітінґу, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, аби не наражуватись на суспенду. — Микола Моссора, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 9-го травня, в годині 8-ій ввечір, в гали зборів, 217-19 Іст 6-та вул. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження. Приєднуйте нових членів до Тов. Зоря і У. Н. Союза. Не присутний на сих зборах член заплатить кару після статута. — Мих. Сулима, предс.; С. Назаревич, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 травня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 610 Савт Американ Стр. Тому, що є важні справи до полагодження, присутність кождого члена конечна. Довгуючим пригадується, щоби вирівнали свої залеглости. — І. Сорока, пр.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в суботу, 9 травня, точно в годині 8-ій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Кождий член має явитись на сих зборах, бо є много нових і важних справ до полагодження. Приводіть нових членів, як рівнож вписуйте дітей до У. Н. С. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівнали свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Гуцалюк, гол.; Д. Костишин, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 10 травня, в годині 2-ій пополудни, в У. Н. Домі на Делмор Евеню. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів явитися на означений час і вирівнати точно свої належитости, бо в противнім разі довгуючі будуть суспендовані. — А. Загута, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 травня, в гали Словенській, 724 Лїонард ул., в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Всіх довгуючих напоминається прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Василь Сеньшин, предс.; Теодор Шевчук, кас.; Дмитро Багрій, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 9 травня, в годині 7.30 ввечір, в Укр. Правосл. Гали, 179 Корт ул. Проситься членів прийти і заплатити місячну вкладку. Покажім, що ми потрафимо сего місяця всі бути на означений час. На сім мітінґу буде справа пікніку. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас., А. Мудровський, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 травня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься членів прийти на час, бо маємо много нових справ. Довгуючі члени най вирівнають свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Красіцький, предс.; І. Кузів, кас.; І. Глива, секр. фін.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Кн. Данила, від. 238, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го травня, зараз по відправі, в церковній гали, 136 Арлінгтон ул. Проситься всіх членів і членкиць прибути на сі збори, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Хто бажав бивписатись в члени, хай прийде на сі збори. — Н. Давискиба, секр.

Гість платить у гостинниці за печене курятко.

— Здається мені, що з курми поводитеся тут не так страшно, як з людьми.

Вейтер: Не розумію, прошу пана.

Гість: Курятко, яке ви мені подали, не було так дуже обскубане, як я тепер при платнні.

ТОКІО, МІСТО СТУДЕНТІВ.

Шкільний рік зачинається у квітні.

Ледви, чи яке інше місто є таким великим студентським осередком, як Токіо, столиця Японії. Париж, що правда, відомий загально як осередок студентів, коли порівняти відношення студентів до іншого населення, то таки Токіо прийде на перше місце.

Із двох мільйонів населення Токія кожен семий мешканець є студентом університету, або іншої високої школи. На початку і при кінці шкільного року (який тут ділиться на три семестри) мусять курсувати надзвичайні поїзди, щоби завезти сотки тисяч студентів до столиці, або на батьківщину. Високошкільне образування, головнож університетське свідоцтво, у нинішній Японії є дуже важною підставою хочаб скромного становища, важнішою ніж в інших країнах.

Шкільний рік зачинається в Японії у квітні. І що року в той час говорять і пишуть у Японії про тяжке положення кандидатів, а саме, щоби дістатися до високої, а навіть вищої школи. Бо хоч який великий наплив, то в Японії є замало високих шкіл. В Японії є дуже багато приватних університетів. До поважних шкіл можуть принняти щонайвище 20 процент кандидатів, тому мусять їх добре пересіяти через іспитове „сито". Нераз батьки покидали свій бизнес на час студій синів, щоби лише підпомагати їм учитися в добрій школі. Трапляється, що й стараються підкупити управу школи, щоби приняла їх дітей.

Токіо має 55 наукових установ у самім місті й околиці. Студентів ходить до тих шкіл 300 тисяч. Тут не заражовані середні і народні школи.

Токійські школи дають багато будучих урядовців для торговельних фірм і урядів. Із королівського університету виходять майже виключно державні урядовці. Та і великі банки волять приймати на урядовців бувших слухачів королівського університету, ніж приватних шкіл. Це відбивається теж і на платні.

Італійський письменник Анунціо проходжувався раз біля Ґардоне ді Сопра. Нараз побачив селянина, що їхав візком, запряженим в осла. Візок застряг у болоті й осел ніяк не міг витягнути візка. Не помогли зусилля селянина, ні осла. Анунціо поміг селянинові. Коли вкінці візок станув на сухім, селянин вклонився Анунціеві тай каже:

— Дякую, сіньоре, за поміч. А то я з одним ослом ніяк не дав би був собі ради.

ТУРЕЦЬКІ НАЗВИЩА.

При кінці 1931 року має відбутися в Туреччині конскрипція. Тому то турецький уряд видав розпорядок, на основі якого всі турецькі горожани мають вибрати собі якесь назвище. Турки, як і інші східні народи, не знали досі назвищ. В офіціяльних документах [illegible] вали лише імя, а назви... Лише ті Турки, які [illegible] кордон, мусіли добирати ще й назвище. В Туреччині, яка загалом має трина... [illegible] лїонів населення, живе [illegible] же 3 міліони людей, [illegible] ваються Могамед Алі [illegible] ше є Алі-Беїв. Ця [illegible] що сотки тисяч людей [illegible] ються таксамо, є [illegible] найріжніших непоро... [illegible] навіть нещасть, бо [illegible] ні суд не можуть ви... [illegible] тій замішанині.

ТРІСНЕНЕ ЯЙЦ[Е]

Тріснене яйце мож[на] [illegible] і воно не виплине, к[оли] [illegible] варенням завинемо [illegible] булку. Консерван[і] [illegible] чайно тріскають пі[д] [illegible] ня, бо вапно, в якім [illegible] вовано, позатикало [illegible] щу і воздух, який [illegible] ні, розширюється [illegible] горяча, не може [illegible] на верха та розсад[жує] [illegible] лущу. Тому, заки в[ложимо яй]це у воду, треба [illegible] шпилькою отвори[ти] [illegible] ців яйця, а возду[х] [illegible] яйци, вийде підчас [illegible] шкаралуща не тріс[не].

Жінка (до чоловік[а]) [illegible] навіть не глянув на [illegible] капелюх і не подив[ився] [illegible]

Чоловік: Не маю [illegible] Бачиш, що навіть [illegible] відірвати очей від [illegible]

Жінка: Коштуван[ня] [illegible] десять долярів.. (...) но)... а, бачиш, [illegible] маєш час робити вел[illegible]

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(11)

Тарзан скочив з дерева прямо на дику козу, що саме опинилася під його деревом. Коза впала на ноги й не встигла опамататися, як Тарзан схопив її й скрутив їй карк. Хрустнули кістки й коза стала неживою. Лев уже був кілька стіп від Тарзана з козою. Тарзан зі швидкістю блискавки схопився на ноги, маючи козу на плечах, і вмить опинився на дереві.

Це було якраз в час, бо лев Нума вже зробив свій останній скок, щоби схопити свою жертву. Промахнувшись, він страшенно роздрочений стрибав навколо дерева, стараючись дістати Тарзана. Нарешті левови навкучилося стрибати. Він ліг недалеко дерева, вдивляючись своїм зеленим і голодним поглядом на Тарзана та на козу в його руках. Тарзан поволі поліз вище на дерево й зник в гущавині його.

Там він високо на деревах перестрибував з гилки на гилку, доки не забрався далеко від Нуми. Вибравши невелику прогалину, Тарзан зістрибнув з дерева й почвалав до вогню, який він оставив на березі. Тут він вирізав собі шматок козячого мяса і зробив з нього для себе стейк. Смакуючи мясо, він думав про ріжні стейки, які він їв у Лондоні, коли там звався лордом Ґрейстовком.

Добре поївши і заховавши трохи печеного мяса й решту кози високо на дереві, Тарзан улаштувався на відпочинок. Забрався високо на дерево й на гилках його зробив собі ліжко. Для цього він звязав кілька гилок до купи. На них міцно заснув. На другий день він прокинувся, коли вже сонце стояло високо. Досі ніхто не турбував і він потім далі робити собі „зброю", щоб потім піти в глибину джунглів „узброєним".